

A photograph of a modern interior space at dusk. On the left, a fireplace with a warm fire is visible. The rest of the room is dominated by large glass windows and a wooden bench. The scene is dimly lit, with the primary light source being the fire and the ambient light from the twilight outside. The text 'BAREVNÉ EFEKTY' is overlaid in white on a dark semi-transparent rectangular background at the bottom center.

BAREVNÉ EFEKTY

1 Černobílé řešení

Strelicie

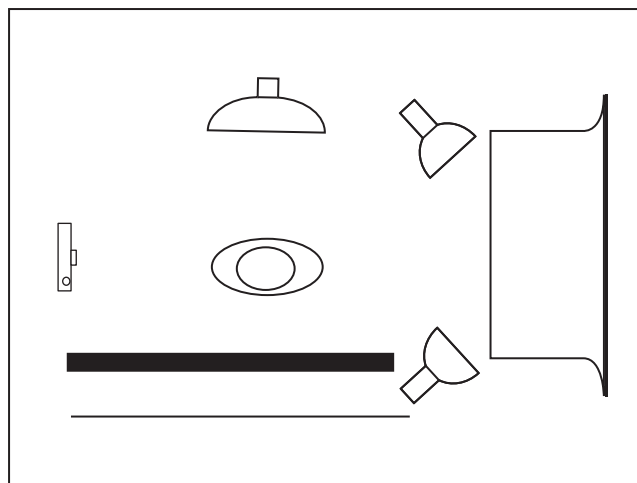
Exotická květina Strelicie mě vždy překvapovala a přál jsem si ji jednoho dne fotografovat. Chtěl jsem na fotografii zachytit její neobvyklý tvar. Příležitost přišla s další obálkou pro časopis Softwarové noviny. Rozhodl jsem se, že zkombinuji portrét a Strelicii. Očekával jsem, že vznikne zajímavý dialog tvarů.

Černobílé řešení fotografie umožňuje zvláštní abstrakci motivu. Divák fotografii vnímá přes kontury a tvary. Rozdíly v tom, jak vidíme barevný a černobílý snímek, jsou větší, než tušíme. Černobílá fotografie má svoje zákonitosti. Pracuje se zde více s tvarem a s podstatou zobrazené věci. Věci na černobílé fotografii jsou jaksi věci samy za sebe v tom nejkrásnějším prvotním významu.

Ve vzdálenosti 4m od bílého pozadí jsem umístil modelku s květinou. Byl to opět výběr přes castingovou agenturu. Hledal jsem někoho, kdo bude dobře fungovat v plánovaném snímku z profilu. Hlavní světlo softbox 120 × 60 cm jsem umístil na levou stranu od modelky. Zadní, bílé pozadí bylo nasvíceno dvěma světly Hensel 1000 C. Dodržel jsem svoji zásadu, že světelné řešení pracuje odděleně a vytváří osvětlení scény nezávisle na sobě. Působí pouze pro jednu oblast snímku. Zadní světla osvětlují pouze pozadí a nesvítí

na model. Vzdálenost modelky od světla softboxu byla přibližně 1,5 m. Pro zvýraznění boční modelace jsem na protilehlé straně k hlavnímu světlu umístil velkou desku pokrytou černým sametem. Tato deska eliminovala nadbytečné změkčení, které by se projevilo při rozptýlení zbytkového světla o stěny ateliéru. Důsledkem bylo vytvoření kontrastní modelace. Záběr jsem vyfotografoval na černobílý film Ilford FP4 fotoaparátem Mamiya RB 67 s objektivem Sekkor 5,6/180 mm.

Vybavení a rekvizity: Mamiya RB 67, Sekkor 5,6/90 mm, film Ilford FP4, softbox 60 × 120 cm, tři záblesková světla Hensel 1000 C, černý samet, bílé pozadí.

Tip

- Tak jako používáte stříbrné desky k prosvětlení, můžete použít černou desku nebo černý samet k vytvoření hlubokých stínů.
- Věci na černobílé fotografii jsou jaksi věci samy za sebe v tom nejkrásnějším prvotním významu.

2 Grafické řešení

Malování vývojkou

Tématem snímku pro obálku Softwarových novin byla „Kancelář“. Napadlo mě vytvořit zátiší ve staré kanceláři. Pro toto zadání jsem si chtěl vyzkoušet technologii malování vývojkou na fotografický papír. Tento postup mě překvapil možností vytvořit v krátké době celou řadu variant. Zjistil jsem, že pro tuto technologii se nehodí každý černobílý negativ. Dobré je, když má negativ někde klidné plochy. Grafické tahy štětcem nebo houbičkou na tomto klidném pozadí dobře vynikají.

Předměty pro fotografování jsem zapůjčil ve firmě Fundus na Barrandově (www.fundus.barrandov.cz). Připravené fotografické zátiší jsem doplnil velkým černým pozadím. Toto pozadí sloužilo jako výrazný podklad pro pozdější zpracování motivu. Pro osvětlení zátiší jsem zvolil razantní boční světlo, tak aby vznikly tvrdé neprosvětlené stíny. Potřeboval jsem negativ, který bude mít neexponované plochy. Film byl vyvolán černobílou vývojkou D-76 zředěnou v poměru 1:1. Další zpracování v temné komoře probíhalo odlišným způsobem. Na obrácenou miskou jsem umístil exponovaný fotografický papír a pak jsem podélnými tahy

vatičkou namočenou ve vývojce postupně vytvářel samotný obraz. Vývojka v části dobře exponovaného obrazu působila výrazněji. Pro větší flexibilitu celého procesu jsem použil dva druhy vývojek. Koncentrovanou vývojkou dovyvolám oblasti, které potřebuji ještě zdůraznit. Zředěnou vývojkou vyvolám oblasti, které mají být pouze slabě viditelné. Postup vyžaduje trpělivost, ale přináší vždy různé varianty. Po ustálení, praní a usušení je fotopapír naskenován. Další úpravy je výhodné provést v počítačovém programu Photoshop.

Tip

- Práce s klasickými materiály v dnešní plně digitalizované době přináší potřebnou trpělivost, bez níž se tvůrčí fotografie neobejde. Učí mě zodpovědněji fotografovat, protože materiál je drahý. Nad fotografováním více přemýšlím. Výsledná časová investice se projeví na kvalitě připravované fotografie.
- Zvládnutí klasického černobílého procesu v temné komoře přináší možnosti, které se pomocí počítače nedají vytvořit tak přesvědčivě.
- Zajímavé je kombinovat klasické technologie s počítačovými manipulacemi v programu Photoshop.

3 | Tónované řešení

Nohy

Tento snímek nevznikl pro žádné konkrétní zadání. Fotografie je pro mne především neustálým pozorováním. Vymýšlím, co vše se dá fotografií sdělit. Svět okolo sebe sleduji jako potenciální snímek.

Okolo zatačky s výhledem na rostoucí obilné pole jsem jezdil téměř každý den. Při pohledu na strukturu vytvářenou ostrým ranním sluncem mě napadlo, jak překvapivě by mohly vypadat dámské nohy vyčnívající z velkého lánu obilí. Modelku jsem si sehnal přes castingovou agenturu. Mezi nápadem, výběrem modelky a produkcí proběhla určitá doba a pole zatím povyroستlo.

Modelku bylo potřeba vyzvednout, aby nohy dostatečně čněly z pole. K samotnému fotografování jsem nakonec potřeboval dvě osoby. Pracovní úkol ležet pod modelkou vzal na sebe přizvaný asistent. Na můj povel vždy modelku vyzdvihl a já měl chvíli

čas vyhotovit rychle několik dalších snímků. Fotografoval jsem teleobjektivem Nikkor 4/200 mm s nízkým clonovým číslem se záměrem dostatečně potlačit strukturu obilí. Fotografie byla pořízena fotoaparátem Nikon F4 na černobílý film Kodak TRI-X. Naskenovaný snímek jsem pak obarvil do hněda v programu Photoshop. Takové tónování evokuje staré fotografie a při použití programu Photoshop se nabízí obrovská škála možností. Při použití klasické technologie tónování fotografie v dvousložkové lázni je rozsah tónů omezenější. Zajímavých výsledků dosahuji v horkém tónovači Fomatoner Sepia, který při teplotě okolo 40 °C dává snímkům hluboký hnědofialový odstín. Fotografie pro toto tónování předehřívám ve vodě s teplotou okolo 50 °C. Tónováním se životnost černobílé fotografie výrazně zvyšuje.

Tip

- Používání pouze 2–3 objektivů s pevnou ohniskovou vzdáleností vede k určité obrazové disciplíně. Snímky mají podobný charakter a dobře působí vedle sebe. To se projeví zejména ve chvíli, kdy pracujete na jednom tématu a později snímky skládáte na výstavu nebo do knihy. Těto skutečnosti využívají fotografové jako je například William Klein nebo Sebastião Salgado.
- Snažte se vyjádřit svůj nápad ve fotografické zkratce. Vytvořte na fotografii nejasné místo, aby divákova fantazie mohla pracovat.
- Pracujte s obrazovým plánem. Jeden plán tvoří neurčité popředí, druhý plán je hlavní motiv a poslední tvoří neurčité pozadí. Nízkou hloubkou zvýrazněte hlavní motiv snímku.

Harley-Davidson

Námětem snímku se stal sraz majitelů motorek Harley-Davidson. Většinou je takové téma zpracováno reportážním způsobem. Já jsem ho však chtěl ztvárnit jinak, jako klidné statické portréty. Hlavní světlo mělo osvětlit pouze motorkáře a jejich stroje. Vše ostatní jsem chtěl mít potlačené.

K osvětlení jsem použil světlo Hensel 1000 C se softboxem 120 × 60 cm. Důvodem pro použití tohoto softboxu byl záměr vytvořit na motorce více plošných odrazů. Zadní část krajiny okolo rybníka Džbán jsem podexponoval o 1,5 clony. Snímek byl realizován na materiál Polaroid 55 s černobílým negativem. Negativ byl naskenován jako celek včetně okrajů a pak barevně upraven ve Photoshopu do sépiového tónu. Okrajové efekty tohoto materiálu jsem záměrně ponechal. Jejich dekorativní charakter spolu s barevným tónem sépie dodal snímku na atraktivitě.

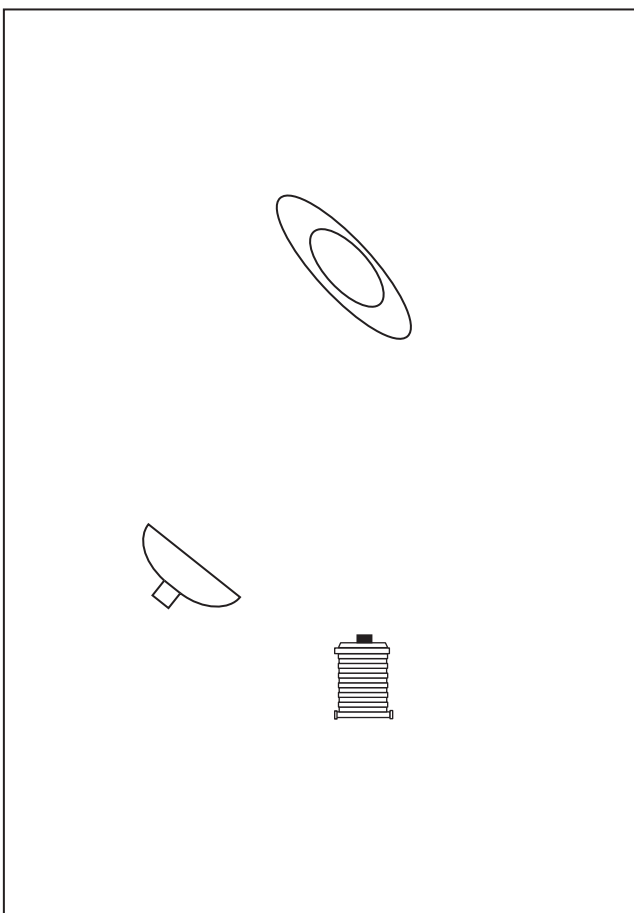
Použitím bleskového světla v exteriéru můžete dosáhnout velmi působivých výsledků. V posledních letech je tento způsob svícení velmi oblíbený. Můžeme vnímat jeho použití při mnoha módních snímcích. Při fotografování se často používá pouze základní reflektor, který dává tvrdé světlo. Jako zdroj elektrického proudu lze použít benzinový generátor nebo přenosné Porty Hensel s nabíjecím akumulátorem. Občas používám

zařízení Visit od firmy Hensel. U tohoto generátoru je nutné počítat s omezenější kapacitou baterky. V každém případě je nutné mít v záloze ještě jednu nabitou baterku. Baterie vydrží cca 75 záblesků. Silné zábleskové světlo je schopné v určitém okruhu potlačit hladinu denního světla. Tímto způsobem lze zvýraznit objekt vašeho zájmu. V kombinaci s barevnými filtry na světlo může dokonce přetvářet pozadí za objektem do různých barevných tónů. Tato tzv. „barevná kompenzace“ funguje tak, že na digitálním přístroji nastavíte např. barevnost na teplotu žárovky (3 200 K). Na hlavní zábleskové světlo umístíte filtr s barevností, která převádí bleskové světlo z teploty 5 500 K na 3 200 K (oranžový filtr Rosco 441 Full CT Straw). Tento převodní filtr na hlavním světle upraví barevnost osvětleného objektu do oblasti žlutooranžového světla žárovky. Výsledkem bude, že na popředí osvětlené bleskem bude nyní digitální fotoaparát zobrazovat vše neutrálně. Mimo dosah bleskového světla bude vše namodralé. Přexpozicí nebo podexpozicí můžete barvu ještě zesvětlit nebo zdůraznit. Takovým způsobem lze pracovat s dalšími barvami. Výsledkem budou zajímavé posuny v bleskem neosvětlených částech snímku. Je to flexibilní způsob barevné manipulace, zejména při fotografování v nezájímavých exteriérech.

Tip

- Sbírejte si průběžně nápady a vizuální postřehy, které můžete později uplatnit při konkrétním fotografování.

Aranžování fotografické kompozice od fotoaparátu Sinar P2.

Vybavení a rekvizity: Sinar P2, Symmar 5,6/180 mm, film Polaroid 55, Nikon D200, softbox 60 × 120 cm na světle Hensel 1000 C.

Darovaný černobílý Polaroid vytváří vztah důvěry a umožňuje mi další nerušené fotografování.

Další jezdec je přiláčen k fotografování (kdo by nechtěl mít obrázek hned) a soustředěně pózuje před fotoaparátem.

Tip

- Zkuste pracovat s filtry a barevně kompenzovat světlo vašeho blesku. Výsledkem bude překvapivě zabarvené pozadí.